

Doboz anyukámnak

Gulácson a már említett Kondor Anti bátyáméknál szálltam meg. Jómódú, a kulákságot súroló családnak számítottak. Jól tudjuk, hogy a nagyhét a tavaszi tisztálkodás, takarítás időszaka is. Nemcsak a léleknek, hanem a háznak, portának is ragyognia kell. Egyik reggel mikor kimentem az udvarra, egy olyan 16 éves forma cigánylány seprte nyírfa seprűvel az udvart. Harmadik szomszéd volt és sokszor segített Piroska nénémnek, aki ekkor már beteges volt, nehezen bírta magát. A Rákosi családot becsülték, mert dolgos emberek voltak, szép házuk, portájuk, 6-7 hold földjük volt és nem a cigánytelepen laktak, hanem a faluban. Népese család volt. Irénke, aki az udvart seprte, úgy negyedik gyermek lehetett, de még voltak kisebbek is. Visszamentem a házba a fényképezőgépemért, hogy lekapjam munka közben: a tavaszi nagytakarítást. Csakhogy Irénke nem akarta, hogy lefényképezem, mert „nem úgy volt öltözve” – mondta. Egy párszor azért elkattintottam a gépet, de ő mindig belemozdult, úgyhogy, mint később kiderült, nem sikerült a fénykép.

Mikor hazamentem, előhívtam a filmet az Intézet fotólaborjában (ezt mindenkinek meg kellett tanulni akkoriban), csináltam úgynevezett ebédképeket is az adatközlők számára, s elküldtem postán. Gulácsra is érkeztek ilyenek szép számmal, aminek híre kelt. Később megtudtam, Rákosi Irénke is reménykedve várta a róla készült fényképeket, de ő nem kapott, hiszen nem sikerültek. Átment Anti bátyámékhoz, akik megmutatták neki saját képeiket, s a leányzó leírta címemet a fénykép hátán lévő bélyegző nyomatról (minden küldött képet Gunda professzor úr rendelkezése szerint az intézet hosszú bélyegzőjével kellett ellátni). Engem kisgyermek korom óta a családban, de eléggé széles ismeretségi- és baráti körömben Micinek hívnak. Ha valaki debreceni éveimről óhajt érdeklődni, ne Szabó László, hanem Szabó Mici, Mici, Mici úszómester néven keressen. Így emlegettek Anti bátyámék is.

Rákosi Irénke Gulács legszebb rózsás levelezőlapján érdeklődött fényképe sorsa iránt. A címezés a következő volt: Szabó Micikének csak saját kezébe, Debrecen Néprajz ucca 10. Akkor még igazi, működő, békebeli posta volt és minden további nélkül megkaptam a verébfej nagyságú betűkkel írott rózsás levélapot. A Néprajz ucca a Néprajzi Intézetből, a 10. szám a postafiókból lett. Válaszoltam a levélre, megnyugtattam, hogy, ha legközelebb megyek és fényképezek, ne ugorják el kattintás közben és lesz majd neki is fényképe.

Ezzel elintézettnek vettem a dolgot.

Nem így – meghallgatván történetemet – az Intézetben lévő barátaim számára.

Ők ugyanis nevemben szívhez szóló válaszlevelet is küldtek, amelyben sejtetni engedték a leányzóval, hogy más szándékaim is vannak. Szívemben pelyhes indulatok bújnak elő a húsvéti tojásból.

Tudtom nélkül nagy levelezésbe kezdtek és egyre forróbb lett közöttünk a drót. Olyannyira, hogy híre ment a faluban is.

Anti bátyámék írtak nekem, hogy mit akarok én ettől a cigánylánytól? Ne hozzak már szégyent rájuk! Ne szédítsem a kislányt, akin nem tudják mi fogott meg, mert olyan csúnya, hogy emiatt Ördögnek hívja az egész utca.

Képzelterhetni, mekkora meglepetés ért?

Írta: Szabó László

2011. június 28. kedd, 17:44 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 20:10

S hogy ez igaz, azt alátámasztotta a néhány nap múlva asztalomon talált postai értesítés: csomagom érkezett Gulácsról. A csomagot az egyetemi postahivatalban vehetem át (10. számú postafiók).

És mi volt a küldeményben?

Majd. 80-100 db., szinte egyforma rózsás levelezőlap és egy epedő hangú levél, amelyben szerelmes hévvel közli, hogy már régen gyűjti erre fillérjeit azért, hogy a lapokból dobozt csináljak az anyukámnak.

A pelenkaöltés technikáját is leírta.

Ennek híre rögvest túlterjedt az Intézet falain, s nem győztem fogadni a gratulációkat, a vőfélynak való felajánlkozásokat, azokat a reményteljes mondatokat, amelyben kifejezték, hogy remélik meghívom őket is a lagziba. Elém borították Irénke hozzám írt másfél tucatnyi nyílt levelezőlapjait és feltárták előttem szerelmünk reményteli és befejezéshez közeledő történetét.

Mikor kellően kiszórakozták magukat élvezve dühöngésemet, azt hittem véget ér a dolog.

Csak hogy eltelt egy év és újra közeledett húsvét. Nekem ismét útra kellett kelnem, hogy gyűjtésemet befejezhessem.

Képzeltetni mekkora meglepetés ért.

A Rákosi család egy része, beleértve a szülőket is, teljesen komolyan vette a leveleket, s mert Anti bácsiéknak írtam, hogy ismét náluk szeretném tölteni az ünnepeket, a Rákosi család felkészülten várt: A család legidősebb, tizenkilenc éves leányának húsvétra tették az esküvőjét.

Erre nemcsak, hogy díszvendégként hivatalos, hanem leendő családtagnak is tekintettek.

Az „após” mellett fő helyen ültem, mondhatnám nagyobb figyelem irányult rám, mint az ifjú párra és a násznagyra. Másik oldalamon Irénke feszített szerényen, erősen kirúgsozott szájjal. Az apósom kedvemért a kocsmból külön egy vizes kanna csapolt sört hozatott, azt gondolván, hogy a városiak ezt az italt kedvelik inkább. A vőfély külön köszöntött ránk, sejtetve, hogy lesz itt még lakodalom...

Még egy napig maradtam Gulácson, aztán Nagybarba tettem át székhelyemet.

Ha a tavaszi ünnepkörből csak a húsvét bizonyos vonatkozásait gyűjtöttem össze és publikáltam, ne nekem rója fel az utókor, hanem tekintse a körülményeket is és az Intézetben folyó családi élet természetes velejárójaként nyugtázza!